

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ
Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т
МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі
20 __ ЖЫЛҒЫ « __ » _____
№ _____

010000, Нур-Султан, Мажилис Парламента
« __ » _____ 20 __ года

2022 жылғы 19 қаңтарда жарияланды

Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі
Ә.А. Смайыловқа

ДЕПУТАТТЫҚ САУАЛ

Құрметті Әлихан Асханұлы!

Мемлекет басшысы Қ.К. Тоқаевтың 2022 жылғы 11 қаңтардағы Парламент Мәжілісінің отырысында сөйлеген сөзінде «ӨКМ» (өндірушілердің кеңейтілген міндеттемелері) операторы компаниясының қызметі сынға ұшыраған болатын. Осы жекеменшік компанияның қызметін тоқтату туралы тікелей тапсырма берілді әрі ең бастысы, кәдеге жарату және кәдеге жарату алымын жинау жөніндегі функцияларды мемлекет орындауға тиіс екені атап көрсетілді.

«Ақ жол» ҚДП фракциясы бұл шешімді түбегейлі қолдайды. Дәл осы біздің фракциямыз 2017 жылғы 20 қыркүйекте Премьер-Министр Б.Ә. Сағынтаевтың атына жолданған депутаттық сауалда ӨКМ операторының құқықтық мәртебесі және ол жинайтын ақша қаражатының мәртебесі туралы мәселені көтерген болатын. Біз, шын мәнінде, бұл салық екенін атап көрсеткен едік, бірақ неліктен екені түсініксіз, аталған салыққа жекеменшік тәртіппен әрі бюджетті айналып өтіп иелік етуде. Біз ӨКМ операторын құру кезінде акционер Үкімет болуға тиіс деген мәселені көтердік. Өкінішке қарай, сол кезде біздің сөзімізге ешкім құлақ аспаған еді.

Бүгін біз тауарларды міндетті таңбалау мәселесін көтеруге мәжбүрміз. «Ақ жол» фракциясының депутаттары 2018 жылы Тауарларды таңбалау туралы келісімнің ратификациялануын қолдамады. Сонымен қатар, біз Еуразиялық экономикалық одақ комиссиясының алаңында таңбалауға

жататын тауарлар тізбесін негізсіз кеңейтуді қайта қарау талабымен Үкіметтің атына екі рет хат жолдадық.

Тауарларды таңбалауды, шын мәнінде, халықаралық практикада қолданылатындай, көлеңкелі, заңсыз тауарлармен күресу тетігі ретінде акцизделетін тауарлар тобы үшін ғана қолдану керек екенін атап өттік.

«Ақ жол» фракциясы Үкіметтің назарын міндетті таңбалауды енгізу тұтыну тауарлары мен тамақ өнімдерінің қымбаттауына алып келетініне, бизнес үшін есептілікте елеулі проблемалар туғызатынына аударған болатын.

Шенеуніктер бізді бұл болмайды деп сендірген, бірақ өткен жылы пилоттық жоба таңбалаудың енгізілуі сүт өнімдерінің 35%-ға қымбаттауына алып келгенін көрсетті. Соның нәтижесінде олар одан бас тартты.

Бірақ аяқкиім үшін таңбалауды енгізді, содан көптеген аяқкиім дүкендеріне жұмысының тоқтап қалу қаупі төніп тұр, кәсіпкерлер бағаның 20-25%-ға өскенін айтып отыр, бұл жалпы инфляцияға үлесін қосуда. Сонымен қатар, темекі және тері бұйымдарына таңбалау енгізілді, ал бұл миллиардтаған айналымдар.

Басқа тауарлар үшін де таңбалауды енгізу кезекте тұр: мәселен, Үкіметтің 2020 жылғы 10 қыркүйектегі №568 қаулысына сәйкес тоқыма өніміне, су мен сусындарға, дәрілік заттарға таңбалауды енгізу мерзімдері белгіленген. Кезекте басқа да өнімдер бар.

Бірақ парадоксалды түрде, фискалдық органдар контрафактінің үлесі әрдайым ең жоғары болған алкоголь өнімдерін таңбалаудан бас тартты. Яғни, дәл осы бақылау қажет жерде – таңбалау алып тасталады. Біздің ойымызша, бұл мәселе сыбайлас жемқорлыққа қарсы органдардың назарын талап етеді.

Естеріңізге сала кетейік, 2020 жылғы 19 мамырда Президент Қ. Тоқаев Жоғары Еуразиялық экономикалық кеңестің отырысында тауарларды міндетті таңбалауды енгізуді кейінге қалдыруды және бұл мәселені анағұрлым мұқият зерделеуді ұсынған болатын.

Алайда, Үкімет оны енгізуді жалғастыруда.

Сонымен бірге, мемлекет енгізетін кез келген міндетті төлемдер өзінің табиғаты бойынша салық деп есептелуге тиіс.

Мысалы, алкоголь мен темекі өнімдеріне арналған дәл сол акциздік маркалар, олар да нарықтың ашықтығын қамтамасыз етуге бағытталған.

Осыған байланысты, «Ақ жол» фракциясы мемлекет атынан енгізілетін міндетті төлемдер – ал бұл төлемдер, шын мәнінде, салықтар – неліктен жекеменшік компанияға – таңбалау операторына келіп түседі деген сұрақты қайтадан көтеруге мәжбүр.

Мәселен, тауарларды таңбалау мен қадағалаудың бірыңғай операторы болып 49%-дан астамы жекеменшік құрылымдарға тиесілі «Қазақтелеком» акционерлік қоғамы айқындалған.

Бұл жерде Мемлекет басшысы төлемдерге қатысты мәселесінің басын ашып, олардың мемлекеттік реттеу есебінен монополия алған жеке тұлғаларға

емес, мемлекетке түсуін қамтамасыз етуді тапсырған кәдеге жарату алымымен және ӨКМ-мен еріксіз салыстыруға тура келеді.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде, «Ақ жол» ҚДП фракциясы:

- 1) Ұлттық экономикалық мүдделерді қорғау мақсатында Еуразиялық экономикалық комиссияға таңбалауға жататын тауарлар тізбесін кеңейтуді тоқтата тұру туралы ұсыныс енгізуді.
- 2) Тауарларды таңбалауды енгізу тұтыну нарығындағы бағаның өсуімен қатар жүретін жерде одан бас тартуды.
- 3) Таңбалау операторының функцияларын мемлекетке беруді және тауарларды таңбалаудан қаражаттың ел бюджетіне түсуін қамтамасыз етуді сұрайды.

**Құрметпен, «Ақ жол»
фракциясының депутаттары**

**Д. Еспаева
А. Перуашев
А. Әбілдаев
Е. Барлыбаев
Б. Дүйсембинов
А. Жұмабаева
Е. Ерубасев
Қ. Иса
А. Линник
Е. Өмірғали
М. Раманкүлов
А. Сембинов**

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ
Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т
МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі
20 __ ЖЫЛҒЫ « __ » _____
№ _____

010000, Нур-Султан, Мажилис Парламента
« __ » _____ 20 __ года

Оглашен 19 января 2022 года

**Премьер-Министру
Республики Казахстан
Смаилову А.А.**

ДЕПУТАТСКИЙ ЗАПРОС

Уважаемый Алихан Асханович!

В выступлении Главы Государства К.Ж. Токаева на заседании Мажилиса Парламента от 11 января 2022 года была подвержена критике деятельность компании оператора «РОП». Дано прямое поручение о прекращении деятельности этой частной компании и, самое главное, указано, что функции по утилизации и утилизационного сбора должно выполнять государство.

Фракция ДПК «Ак жол» категорически поддерживает это решение. Именно наша фракция 20 сентября 2017 года в своем депутатском запросе на имя Премьер-Министра Сагинтаева Б.А. подняла вопрос о правовом статусе оператора РОП и статусе собираемых им денежных средств. Мы указывали, что, по сути, это налог, но почему-то этим налогом распоряжаются в частном порядке и в обход бюджетных средств. Мы ставили вопрос, что акционером при создании оператора РОП должно быть Правительство. К сожалению, нас тогда не услышали.

Сегодня мы вынуждены поднять вопрос по обязательной маркировке товаров. Депутаты фракции «Ак жол» не поддержали Ратификацию Соглашения о маркировке товаров в 2018 году. Мы также дважды направляли письма в адрес Правительства с требованием пересмотреть на площадке Комиссии Евразийского экономического союза необоснованное расширение перечня товаров, подлежащих маркировке.

Мы указывали, что маркировку товаров, как механизм борьбы с теневым, нелегальным товаром нужно применять только для подакцизной группы товаров, что, собственно, и применяется в международной практике.

Фракция «Ак жол» обращала внимание Правительства, что введение обязательной маркировки приведёт к удорожанию потребительских товаров и продуктов питания, создаст серьёзные проблемы в отчётности для бизнеса.

Чиновники уверяли нас, что этого не произойдёт, но пилотный проект в прошлом году показал, что введение маркировки привело к удорожанию молочной продукции на 35%. В результате от нее отказались.

Но ввели маркировку для обуви, отчего многие обувные магазины рискуют оказаться парализованными, предприниматели сообщают о росте цен на 20-25%, что вносит свой вклад в общую инфляцию. Также введена маркировка на табачные и меховые изделия, а это многомиллиардные обороты.

На очереди введение маркировки и для других товаров: так, согласно Постановлению Правительства от 10.09.2020 года №568, установлены сроки ввода маркировки на текстильную продукцию, воду и напитки, лекарственные средства. На очереди и другая продукция.

Но парадоксальным образом фискальные органы отказались от маркировки алкогольной продукции, где всегда была самая высокая доля контрафакта. Т.е. именно там, где нужен контроль – маркировку убирают. На наш взгляд, этот вопрос требует внимания антикоррупционных органов.

Напомним, что 19 мая 2020 года президент К.Токаев на заседании Высшего Евразийского экономического совета уже предлагал отложить введение обязательной маркировки товаров и более внимательно изучить этот вопрос.

Однако правительство продолжает его внедрять.

Между тем, любые обязательные платежи, вводимые государством, по своей природе должны считаться налогами.

Например, те же акцизные марки на алкоголь и табачные изделия, которые также призваны обеспечить прозрачность рынка.

В этой связи, фракция «Ак жол» вынуждена повторно ставить вопрос: почему обязательные платежи, которые вводятся от имени государства, - почему эти платежи, а по сути, налоги - поступают в частную компанию-оператора маркировки?

Так, единым оператором маркировки и прослеживаемости товаров, определен АО «Казактелеком», более 49% которого принадлежат частным структурам.

Здесь невольно напрашивается аналогия с утильсбором и РОП, в отношении которых Глава государства поручил разобраться и обеспечить поступление платежей государству, а не частным лицам, получившим монополию за счет государственного регулирования.

На основании вышеизложенного фракция ДПК «Ак жол» просит:

4) В целях защиты национальных экономических интересов внести предложение в Евразийскую Экономическую комиссию о

приостановлении расширения перечня товаров, попадающих под маркировку.

- 5) Отказаться от маркировки товаров, где её внедрение сопровождается ростом цен на потребительском рынке.
- 6) Передать функции оператора маркировки государству и обеспечить поступление средств от маркировки товаров в бюджет страны.

С уважением депутаты фракции «Ақ жол»

**Д. Еспаева
А. Перуашев
А. Абильдаев
Е. Барлыбаев
Б. Дюсембинов
А. Жумабаева
Е. Ерубасев
Қ. Иса
А. Линник
Е. Өмірғали
М. Раманкулов
А. Сембинов**